

SELLES LEHES:

- » Võrumaa Talupidajate Liidu üldkoosoleku eelinfo;
- » Juhatuse ja juhatuse esimehe korralisest valimisest;
- » Kas mahe – või tavapiimakari;
- » Käesoleval aastal rakenduvatest toetustest;
- » Informatsiooniveerg

VTL-i juhatuse esimees:

Mobiil: 5647 2706

VTL-i tegevjuht

Mobiil: 5347 0178

E-mail: reinlepp@hotmail.ee

Raamatupidamine:

Tel: 782 1669, mobiil: 5663 1990

Loomakasvatuse ja finantsmajanduse konsulent:

Tel: 782 4077, mobiil: 554 9753

Heifer projektijuht:

Mobiil: 505 6293

Taimakasvatuskonsulent (mahepõllumajandus):

Mobiil: 505 1061

Taimakasvatuskonsulent

Mobiil: 528 6489

VML Metsanduskonsulent:

Mobiil: 522 9424

AUSTATUD VÕRUMAA TALUPIDAJATE LIIDU LIIKMED!

**Võrumaa Talupidajate Liidu üldkoosolek
toimub**

**9. aprillil algusega kell 10.00
Võru kultuurimajas Kannel,**

**mis käesoleval aastal tähistab ka meie
esindusorganisatsiooni loomise
20. aastapäeva.**

Heidame pilgu kahele hetkenägemisele möödunud aastakümnele, tunnustame tublimaid talu- ja maaelu arendamises kaasalööjaid, seame sihte tuleviku-toimetusteks.

Palume kindlasti kõigil taluliidu liikmetel osaleda!

**Täpsema info üldkoosoleku päevakava
osas anname teada aprillis.**

Võrumaa Talupidajate Liidu juhatuse ja juhatuse esimehe valimistest.

2009. aasta on Võrumaa Talupidajate Liidul korraliste valimiste aasta. 9. aprillil toimuval üldkogul tuleb meil valida uus juhatus ning juhatuse esimees. Kandidaate võivad esitada kõik VTL –i liikmed. Kuna vastavalt meie organisatsiooni põhikirjale tuleb juhatuse esimehe kandidaadid esitada üks kuu enne üldkoosoleku toimumist, siis on vaja esitada ettepanekud juhatuse esimehe kandidaatide osas juba 9. märtsiks. Kirjalikule ettepanekule tuleks kindlasti lisada ka esitatud isiku kirjalik nõusolek kandideerimiseks. Juhatus liikmete kandidaate saab esitada kuni juhatuse valimiseni üldkoosolekul. Mõtle hoolikalt läbi, keda sina sooviksid näha edaspidi osalemas meie esindusorganisatsiooni juhtimises ning tee julgelt oma ettepanek.

Kas mahe- või tavapiimakari?

Kerli Hollo

Selline küsimus oli arutusel ETKL-i ja Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutuse poolt 13.-14. jaanuaril Otepääl Pühajärve Puhkekeskuses korraldatud seminaril, kus tutvustati mahepõllumajandusliku piimatootmise põhimõtteid ja nõudeid.

Seminaril lektorid olid TTI mahepõllumajanduse osakonnajuhataja Egon Palts, maaülikooli st veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituudi lektor Ragnar Leming, mahenõustaja Marko Mansberg, TÜ Eesti Mahe juht Jaan Nõmmik ja Mahe Sihtasutuse tegevjuht Airi Vetemaa. Lisaks osalesid mahepiimatootjad Aivar Pikk mets ja Arvo Veidenberg.

Seminarist võttis osa üle kümne mahepiima tootmisest huvitatud piimatootja. Ainult kaks neist olid taimakasvatusega mahedad, teised olid tavatootjad. Arutelu käigus selgusid peamised probleemid mahetootmise rakendamiseks : 100% mahesööda olemasolu nõue, vabapidamise rakendamine ja sarvede nudistamiseks nõusoleku saamine.

Mahepõllumajandusega on tegeldud Eestis juba 20 aastat. Maakonniti oli vabariigis 2008.a. mahepõllumajandusettevõtteid 1245 ning 140 asuvad neist Võrumaal. Mahepiima toodetakse 83 talus. Kõige rohkem on Eestis 5- 20 pealisi karju ning suurim mahekari on 244 pealine. Mahepiim oli 2008 a. andmetel 15 % kallim tavapiimast, mahekohupiim vaniljega 51% kallim tavakohupiimast. Mahevõi on 2 korda kallim. Mahepiima ja -piimatoodete tarbimise osakaal piima kogutarbimises oli 2007.a 0,5%.

Järgnevalt lühidalt mahetootmise nõuetest piimakarjakasvatuses

Ettevõttes võib pidada nii mahe- kui tavaloomi tingimusel, et kasvatatavad loomad on eri liigist. Pindala piimalehma kohta vabapidamise korral peab olema laudas vähemalt 6 m² ja jalutuslalal 4,5 m². Jalutuslalale peavad loomad pääsema aastaringselt.

Loomi ei tohi üldjuhul lõastada. Erandina on lubatud kuni 2013.a. lõpuni nendes lautades, mis on ehitatud enne 24.aug. 2000.a. rakendada lõaspidamist juhul, kui loomad saavad regulaarselt jalutada ja on küsitud TTI nõusolek. Seega peavad tootjad hakkama tegelema lauda ümber ehitamisega vastaval määral, et kindlustada loomade vabapidamine alates 2014.a. algusest.

Erandiks jäävad tootjad, kellel on alla 15 lü – neil on võimalus ka peale 2013.a. loomi lõas pidada TTI nõusolekul.

Veterinaarravimid haiguste ennetamiseks ei ole lubatud. Aga kui loom haigestub või saab vigi, siis tuleb teda viivitamatult ravida. Eelkõige tuleks selleks kasutada taimravitooteid, homöopaatilisi tooteid. Loomaarsti vastutusel võib kasutada ka tavapäraseid sünteetilisi veterinaarravimeid või antibiootikume. Sel juhul aga rakendub ravimile ettenähtud keeluaeg kahekordselt.

Maheloomakasvatuses on loomade nudistamine lubatud ainult loomade heaolu ja turvalisuse eesmärgil ning selleks tuleb küsida Taimetoodangu Inspektsioonist nõusolekut.

Mahepiimakarja söötmine

Piimakarja üleminekul mahedaks võib oluliselt väheneda piimatoodang. Peamiseks põhjuseks on söödaratsiooni muutumine. Üleminekulga mahe- tootmisele kaasneb sageli ka söödakultuuride saagikuse langus. Seega võib sööda kasvatamiseks kuluda rohkem maad. Kui loomad harjuvad uute sööttingimustega, siis enamasti piimatoodang suureneb. Taimetoidulisi loomi peab söötma 100 % mahesöödaga. Üleminekuperioodil tavalt mahele tuleb loomi sööta mahesöödaga ja vähemalt 50 % söödast peab pärinema oma ettevõttest.

Oluline on põhisööda kvaliteet. Potentsiaalsed proteiinisöödad on hernes, rapsiseemned, vikk, põlduba, lupiin. Mahedalt on võimalik edukalt kasvatada ka talirüpsi. Teraviljasöödad on parem anda muljutult kui jahuna.

Hernest koos tugikultuuriga (kaer) võiks kasvatada siloks.

Mineraalsöötade puhul peab jälgima nende koostist. Kuigi pakendil võib kirjas olla, et sobib kasutada mahepõllumajanduses, tuleks koostis ikkagi üle vaadata.

Vasikaid peab vähemalt kolm kuud söötma naturaalse täispiimaga, eelistades emapiima.

Ülemineku periood tavatootmiselt mahekasvatusele taimekasvatuses on kaks aastat v.a puuvilja- ja marjakultuuridel (kolm aastat). Kui alustada taime- ja loomakasvatusega üheaegselt on ülemineku periood kaks aastat.

Kui aga taimekasvatuses on läbitud 2 aastane üleminekuperiood ning toodetakse mahesööta on ülemineku perioodid tavalt maheloomakasvatusele lühemad: piimalehmadel 6 kuud ja lihaveistel 12 kuud.

Enne ülemineku perioodi läbimist ei saa piima mahedalt müüa.

Seminari lõpus lubasid kaks osalejat alustada mahetootmisega juba sel aastal, ülejäänud võtsid endale mõtlemiseks aega.

Mahetaimekasvatusele üleminekuks taotluste esitamine toimub igal aastal **10. märtsist- 10. aprillini** Taimetoodangu Inspektsiooni maakonnabüroodes. Maheloomakasvatusega alustamiseks saab taotlusi esitada aastaringselt.

Kõigil asjast huvitatutel on võimalus saada täpsemat teavet Võru Taluliidust Kerlilt, Taimetoodangu Inspektsioonist Võrus Katariina t.7 või internetist aadressil www.plant.agri.ee

TEABEPÄEV TERAVILJAKASVATAJATELE

Võrumaa Talupidajate Liit
korraldab reedel, 6. märtsil,
algusega kell 10.30.,
Sulbi koolimajas
teabepäeva teraviljakasvatajatele.

Käesoleval aastal
teraviljakasvatuse üles kerkinud
probleemidest räägib ning annab
nõu valikute tegemisel
hr. Peeter Viil.

Kevili põllumajandusühistut
tutvustavad nõukogu esimees hr.
Jaak Läänemets ning juhataja
hr. Mart Kukk.

Osalustasu 100.- krooni.
Täpsem info telefonil 53470178

ETKL-i liikmekaartidest

Paljudel meie liikmetel on aegunud ETKL –i liikmekaardid. Kes soovib tellida uut kaarti, palume sellest teada anda meie kontoris. Enamus ETKL –i koostööpartneritest on kinnitanud, et soodustused liikmekaardi omanikele on jätkuvalt jõus. Täpsema info liikmesoodustustes on esitatud ETKL –i kodulehel ning samuti on võimalik saada infot liikmesoodustuste kohta meie kontorist.

Käesoleval aastal rakenduvatest toetustest.

Sirje Madisson

PRIA kodulehel on üleval 2009.a. rakenduvate toetusmeetmete ajakava. Alljärgnevalt on toodud kokkuvõte põhilisemate toetusmeetmete osas. Kuna PRIA ajakava pole kõigi toetusmeetmete osas veel kuupäevaliselt paigas, siis on ka siin mõne toetuse osas märgitud ainult toetuse avanemise kuu.

Toetus	Taotluste vastuvõtt
Individuaalnõuandetoetus	02.01.-30.11.2009
Põllumajandusmaa metsastamine – hooldus- ja täiendustoetus	14.03 – 31.03.2009
Loomade kasvatamise toetused (ammlehma, ute, piimalehma kasvatamise ja veise loomühiku alusel makstav toetus)	02.03. – 20.03.2009
Põllumajandustootja asendamise toetus	01.04. – 15.04.2009 01.07 – 14.07.2009
Pindalapõhised otsetoetused	02.05. – 21.05.2009
Praktikatoetus	juuli
Kindlustustoetus	juuli
Investeeringutoetus meede 1.4.3: bioenergia tootmine (põllumajandustootjale mõeldud bioenergia tootmine oma tootmise tarbeks)	august
Investeeringutoetus meede 1.6: põllumajandustoodete ja mittepuiduliste metsasaaduste (näit.marjad) ümbertöötlemine (mõeldud põll.saaduste töötlemisega tegelevatele tootjatele)	august
Investeeringutoetus meede 1.5.2: metsandussaaduste töötlejatele investeeringute tegemine metsandussaaduste esmaseks ümbertöötlemiseks	august
Investeeringutoetus meede 3.1: majandustegevuse mitmekesistamine (põll. tootjal võimalus alustada uue tegevusalaga, teistel maaettevõtjatel võimalus laiendada tegevust)	august
Investeeringutoetus meede 2.2: sisevete kalandus (vesiviljeluse arendamine – karpkala, vähi, jmt. kasvatamise eesmärgil tiikide, kasvanduste jmt.rajamine)	august
Investeeringutoetus meede 1.2: põllumajandusliku tegevusega alustava noore põllumajandustootja toetus	september
Metsa majandusliku väärtuse parandamine	september
Kahjustatud metsa taastamine ja metsatulekahju ennetamine	september
Põllu- ja metsamajanduse infrastruktuur	september
Elatustalude kohanemise toetus	08.10 – 05.11.2009
Nõuetega vastavusse viimise toetus (sõnnikuhoidlate ehitamise toetus)	08.10 – 05.11.2009
Investeeringutoetus meede 1.4.1: mikropõllumajandusettevõtja toetus	oktoober
Investeeringutoetus meede 1.4.2: loomakasvatusehitiste ehitamise toetus	oktoober
Investeeringutoetus meede 3.2: külade arendamise toetus (nn.külameede)	november

Tahaks veel tähelepanu juhtida asjaolule, et käesoleva aasta jooksul lõpevad paljudel tootjatel pindalatoetuste osas 5-aastased kohustused. Samas on Eestis käesoleva aasta algusest rakendunud nn. nõuetele vastavuse kontrollisüsteem ehk siis üks osa pindalapõhiste toetuste taotlejatest satub sellisesse kontrolli, kus teda kontrollivad kohapeal nii PRIA, Keskkonnainspeksioon, Veterinaar- ja Toiduamet kui ka Taimetoodanguinspeksioon. Kui ilmnevad rikkumised näiteks keskkonna vallas, siis vähendatakse lisaks haldustrahvi ja ettekirjutuste tegemisele lisaks ka pindalatoetusi. Lisaks toimuvad olulised muutused keskkonnatoetuse uutele taotlejatele. Et selle kõigega kursis olla, peaks igaüks osalema üleriigilistel teabepäevadel, mis toimuvad enne kevadist taotlusvooru. Infopäevade kava avaldatakse Maalehes.

Individuaalnõuandetoetusest.

Alates 1.aprillist 2009 hakkab kehtima uus määrus. Sellest ajast alates on võimalik küsida nõuandetoetust kutset omavalt konsulendilt ka nõuetele vastavuse (eelpool nimetatud) ning tööohutuse valdkonnas. Nõuetele vastavuse alase nõuande korral saab tootja erinevalt tavalisest nõuandest PRIA-lt tagasi küsida kuni 80% nõuande maksumusest. Ülemäär aastas – 20 000 kr tootja kohta jääb samaks.

Nõuetele vastavuse osas on Võru taluliidus nõustajateks Kerli Hollo ja Sirje Madisson, tööohutuse osas Kerli Hollo.